

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **66951** (13) **U**
(51) МПК (2011.01)
A01B 79/00

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ВИРОЩУВАННЯ МЕЛІСИ ЛІКАРСЬКОЇ ПРИ ВИКОРИСТАННІ МІСЦЕВОГО ВИДУ ДОБРІВ ЗАКАРПАТТЯ

1

2

(21) u201108183

(22) 30.06.2011

(24) 25.01.2012

(46) 25.01.2012, Бюл.№ 2, 2012 р.

(72) ПОВЛІН ІРИНА ЕМЕРИХІВНА, ГОРОВА ТА-
МАРА КОРНІІВНА

(73) ІНСТИТУТ ОВОЧІВНИЦТВА І БАШТАННИЦТ-
ВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК

(57) Спосіб вирощування меліси лікарської при
використанні місцевого виду добрив Закарпаття,
що включає внесення восени суміші мінеральних
добрив врозкид $P_{30-60}K_{30-60}$ і сокириницьких цеолітів
2 т/га та навесні азотних N_{30-60} .

Корисна модель належить до галузі сільського
господарства, зокрема до технології вирощування
сільськогосподарських культур.

Загальноприйнята технологія вирощування
пряно-ароматичної рослини меліси лікарської на
продовольчі і насіннєві цілі не передбачає внесен-
ня добрив за недостатньо вивченими зональними
агробіологічними особливостями малопоширеної
культури [1].

За останні роки учені Закарпаття приділяють
велику увагу визначенню концентрацій традицій-
них мінеральних добрив при вирощуванні меліси
лікарської, яка є цінним джерелом для харчування
людини та незамінною сировиною для отримання
ефірної олії.

Встановлено, що високий ефект у зростанні
урожайності та виходу зеленої маси і ефірної олії
забезпечують дози мінеральних добрив $N_{30-60}P_{30-60}K_{30-60}$
і органічних (гною) 60 т/га [2-4]. В сучасних
умовах виникає проблема щодо забезпечення
польових культур гноєм у достатній кількості, тому
стає питання пошуку більш здешевлених видів
природних добрив, таких як сокириницькі цеоліти
Закарпаття.

Отримані матеріали свідчать про ефективність
використання такого виду добрив, дія, строки, дози
яких не вивчені на рослинах меліси лікарської,
тобто технологія вирощування зеленої маси і на-
сіння з застосуванням цеоліту у суміші з мінераль-
ними добривами в умовах низинної зони Закар-
паття не розроблена.

В основу корисної моделі поставлено задачу
збільшення урожайності, якості, вмісту ефірної олії
та корисних речовин продукції зеленої маси і на-
сіння меліси лікарської на 30-40 % за рахунок оп-

тимізації мінерального живлення та цеоліту. Целіт
являє собою поклади високремнієвих каркасних
пористих алюмосилікатів, які утворені багатогле-
йовими кремнієкисневими кільцями з хімічним
складом SiO_2 68,64 %, Al_2O_3 13,1 %, F_2O_3 1,57 %, FeO 0,21 %, TiO_2 0,32 %, CaO - 3,44 %, MgO 0,89 %, P_2O_5 0,014 %, K_2O - 3,12 %, Na_2O 0,39 %.

Суть корисної моделі полягає у тому, що при
вирощуванні меліси лікарської із застосуванням
восени під зяблеву оранку суміші мінеральних
добрив $P_{30-60}K_{30-60}$ і цеоліту 2 т/га та навесні N_{30-60}
дозволяє збільшити висоту рослин за I і II рік до 64
см і діаметр до 65 см, стебел до 5 шт., появу біч-
них гілок I і II порядку до 2-3 шт., вихід листків 73-
83 %, урожайність зеленої маси до 14,1 т/га та
насіння до 230 кг/га.

Спосіб здійснюється наступним чином. Основ-
ний обробіток ґрунту полягає у лущенні стерні у
два сліди на глибину 6-8 см дисковими луцильни-
ками ЛДГ-8 і ЛДГ-10, потім під оранку восени про-
водять на глибину 25-27 см вносять 2 т/га цеоліту
+ $P_{30-60}K_{30-60}$ азотні N_{30-60} - навесні. Перед посівом
насіння перемішують з піском і висівають на гли-
бину 1 см, відстань між рядками 70 см. Навесні
при необхідності проводять боронування впоперек
легкими боронами, формуючи густоту стояння
рослин 47-55 тис. шт., між рослинами 30 см. За
вегетацію проводять 3-4 міжрядних обробки та
ручні прополювання. У фазі бутонізації сінозбира-
льними машинами з жатками проводять: I укіс на
відстані 10 см від стерні, потім повторюють скошу-
вання через 30-45 діб, зелену масу підв'ялюють і
збирають підбирачами і перевозять на завод для
виготовлення ефірної олії, для харчової промис-

(19) **UA** (11) **66951** (13) **U**

ловості таку масу сушать на повітрі у затіненому місці або сушарках.

При вирощуванні меліси лікарської за розробленою технологією (використання восени врозкид $P_{30-60}K_{30-60}+$ цеоліт 2 т/га та навесні N_{30-60}) товарна урожайність зеленої маси зростає на 4,1-5,1 т/га, насіння на 22-40 кг/га, прибуток становить 5998 грн./га.

Джерела інформації:

1. Сарнецкий Г. А. Масличные и эфирномасличные культуры / Г. А. Сарнецкий. - К.: Урожай.- 1983. - С. 154.

2. Повлін І. Е. Ефективність використання добрив при вирощуванні меліси і гісопу / І. Е. Повлін // Проблеми агропромислового комплексу Карпат, 2007. - Вип. 15-16. - С 151-154.

3. Фандалюк А. В. Особливості вирощування та використання меліси лікарської / А. В. Фандалюк // Вісник аграрної науки.-1999. - № 3. - С. 26-27.

4. Кормош С. М. Використання малопоширених пряно-ароматичних культур в харчовій промисловості /С.М. Кормош // Проблеми агропромислового комплексу Карпат. - В. Бакта, 1999. - Вип. 8. - С 142-145.